

Izhaja
na pol poli
vsak četver-
tek.

SLOVENSKA BČELA.

Velja na leto
2 fl. 24 kr.
in po pošti
3 fl. sr.

Odgovorni vrednik: Ant. Janežič.

Št. 15.

V čelvertek 14. aprila 1853.

IV. leto.

Fedor in Olga.

(Dalje.)

XI.

Dolga je bila pot in strašen mraz. P. Ivajlovič je resnico govoril. Ker so mogli večkrat koj pod milim nebom prenočiti, med tem ko so jih od vsih strani vetrovi pihali in volkovi s strašnim tuljenjem zalezovali. Pes jim je neznano veliko pomagal. Večkrat ko so vsi trudni spali, je sam čul in marsikterega volka odpodil, ter spijočce zbudil, da so za njim streljali. Z nenavadno serčnostjo je pa tudi Olga težave dolge poti prenesla. Nikoli ni nič potožila, nikoli nič zdihovala, nikoli ni bilo nar manjši besedice nevolje ali obupa iz njenih ust slišati. Ljubezen od brata jo je krepčala in upanje, ga na koncu pota vender najti, jo zmiram z novim pogumom navdaja. Ako sta jo Vazil in Ivajlovič tolažiti hotla, se jima smeja, ter reče: „Ne potrebujem tolažbe; mar nismo vsako uro bližej Fedora?“ Ako jo mraz prevzame, si roke začne dergati, rekoč: „Le poterpimo, kmalo bomo pri Fedoru, in tam se bom ogrela.“ Ako volkovi tulijo, pravi: „Le tulite, ne bote dolgo, pri Fedoru vas bom pozabila.“ Tako je pri vsih težavah vesela bila in se ni za nobeno reč nič zmenila.

„Resnično, pravi enkrat Ivajlovič, ako bi bil vedil, da boš tako pogumna, in da ti ne bo nič škodvalo, ne bil bi prej toliko besedoval in poti odsvetoval. Zares! ti nas može sramotiš.“

„Ni čuda, dragi moj Ivajlovič! odgovori Olga veselo, da je tako. Angeljca imam zmirej na strani, ki me s svojimi krili varuje, in ljubezen do nesrečnega Fedora. Ne verjamete, kako lahko mi je.“

Olgo vedno veselo viditi, tudi Vazil in Ivajlovič serčnejši postaneta. Ni čuda, da jim je pot dobro od rok šla, in da so bili vsaki dan bliže konca.

In bila je noč. Mesec je svitlo svetil. Po osneženi planjavi derčijo hitro sani, na kterih so naši popotniki bili. V daljčini naenkrat zagledajo pikico, proti kteri zdaj dirjajo in ki je zmiram več in več. Bila je nizka, iz lesa narejena koč, v kakoršnih so pregnani stanovali. V okolici je bilo več tacihi viditi. Povsot tema, le iz perve jim je majhna luč nasproti berlela.

„Olga! reče Ivajlovič, poglej tje; tu, kjer luč berli, sim se s Fedorom poslovil!“

„Olga glavo po koncu vzdigne in hoče pogledati, ali koj se spet nazaj vleže, rekoč: „O Bog jez nič ne vidim. Moje oči so od solz zalite in otemnjene.“

„No! počakaj še nekoliko. Saj zdaj bodi stanovitna, ker si bila že tako dolgo, jo tolaži Ivajlovič. Tako trdno dekletke kakor si ti, se ne bo vender zvidenja ustrašilo.“

Stari Vazil jo objame in tolaži. Olga joka solze veselja. Misel, da so na koncu poti, jo vso prevzame, da si ne more več pomagati. Toda hitro jo spet P. Ivajlovič tolaži, ter pravi: Nikar obupati, bodi serčna. Olga. Še ni vse storjeno, nar hujši nas še čaka. Še le na pol smo dognali to reč, imamo pa še Fedora rešiti in potem ž njim iti. En sam krik, ali glas zamore čuvaje zbuditi in po nas je. Tedaj, Olga! bodi serčna in stanovitna!“

Olga razumi prijazni opomin, si obriše solze in je na strani Vazila pri miru. Le serce ji tolče, kakor da bi ji počiti hotlo, zastonj si ga je hotla vpokojiti. In naprej zdirjajo konji, tiho, kakor da bi jih bil veter nesel. Vse je bilo tiho, nihče jih ne sliši. Zdaj P. Ivajlovič konje vstavi; obstojijo in on iz voza poskoči.

„Olga! zdaj smo tu. Bodi tiho! pravi in jo z voza dene. Vsi trije gredó proti kočí, od koder jim je še zmiram luč berlela. Kmaló so pri nji. Ivajlovič Olgo prizigne, ter jo k oknu dene, rekoč:“ Olga! bodi pri miru, ako ti je svoje in bratovo življenje ljubo. Tukej je, skor ga boš vidila, tode za božjo voljo molči, nobenega glasú!“

Olga mu priterdi. Bila je tako ganjena, da ji sapa zastane in serce v persih raznesti hoče. Zdaj pogleda skozi temne šipe in zagleda Fedora! En zdihljaj—to je bilo vse, kar si je dopustila. — Tù sedi pri s'abi leseni mizi Fedor, glavo na roko naslonjeno, oči pa v berlečo luč vperte. „Oh! kako je bled, revež! zdihne Olga, da jo še komei Ivajlovič sliši.“ Koliko je vender terpeti in prestati mogel! Ali zdaj, Vazil in Ivajlovič! ne obotavljajte se dalje — jez moram k njemu, moram ga na serce pritisniti, če ne mi bo počilo.“

„Nikar vender še, reče Peter tiho. Blizo je čas. Le tiho. Kmaló bo vse dobro!“

Olgo zdaj spusti, in počas na okno poterka. Fedor sliši terkanje, in po koncu glavo vzdigne. P. Ivajlovič še enkrat poterka; bliskoma skoči Fedor k oknu in ga odpre.

„Tiho, Fedor! mu pošéptá Ivajlovič. Jez sim, tvoj prijatelj Ivajlovič. Ali si sam morebiti?“

Fedor veselja poskoči. »O Bog! reče glasno, ali mi kej prinašaš novic od Olge, od ljube moje Olge! Pojdite k meni v sobo, dragi moj! Nikogar ni, čuvaj me je pred četrtilinko ure zapustil in se nocoj to noč ne bo več nazaj vernil. Ne bojte se — nihče nas ne bo dobil.“

„Tedaj če je tako, reče Ivajlovič, mi pa odpri duri. Prinesem ti veliko veliko, več kot si se nadjal!“

Zdaj prime Olgo za roke ter jo bratu, ki je duri odpiral, naproti pelje in predstavi.

„O Fedor, moj preljubi Fedor! veselo vsklikne Olga in se bratu na persi verže. On pa zavzet in poln veselja, umolkne in dolgo spregovoriti ne more. Vazil in Ivajlovič solze veselja točila in si dolge sive brade močita in Boga hvalita, rekoč:

„Večni Bog! naš Gospod! hvala in slava tebi na vse večne čase!“

O to je bilo veselje po tako dolgi ločitvi! Brat in sestra se eden drugega priserčno poljubujeta in objemata. Od prevelicega veselja nista mogla nič govoriti. Vse, kar sta djala, so bili kratki veselji klici.

Vsaj se je nju goreča želja spolnila! Nič se zdaj nista bala, tudi naj hujšega ne, ker sta zdaj zedinjena in pripravljena eden drugemu težave olajševati. Kako je bilo naenkrat vse spremenjeno! Vsega sta pozabila o tej srečni sniditvi; solze se v očeh in v obličji posušé; le veselje in radostni klici so bili iz nju ust slišati.

P. Ivajlovič pak, ki je vse dobro sprevidil in tudi, kako nevarno bi bilo dolgo tako početje, ju opomni, da je dovolj, da je čas na druge reči misliti.

„Fedor! Olga! pravi prijazno k njima, zdaj sta že prvo veselje okusila, treba je, da utečemo, in se tako rešimo. Pojta! gremo na sani, veliko pota imamo še to noč storiti. Nobenega odlašanja. Čas je drag!“

Fedor jih zavzet in žalosten pogleduje. „Kaj mar me hočete zapustiti?“

„Ne, ne“, pravi Olgo, „boš z nami šel. Zato smo prišli. Nikdar več ne bomo ločeni.“

„Kaj? bežati? zdaj koj? prša začudjeno Fedor

„Toda povejte mi —

„Nič več, nič! Tiho, Fedor! mu Ivajlovič v besedo seže.

„Na sanéh imamo dosti časa se pogovarjati. Alo ber!“

Fedor je kakor oderven. Nič ni vedil, kam in kako. „Na, pelji ga, Vazil! mu reče Ivajlovič. Jez bom še luč ugasil in duri zaklenil, da nas koj ne zapazijo in da dalje moremo. Hitro, hitro! Berž ju Vazil vun pelje k saném, ki jih je dozdej zvesti Sultan pred napadom varval. Naglo so vsi na sanéh, vsak na svojem mestu. Kmaló tudi Ivajlovič prileti, se vsede, o berne, požene in pravi: „Zdaj smo storili, kar nam je bilo mogoče. Vse drugo Bogu prepustimo! Čez nekaj časa, ko ti bilo več koč viditi, pravi spet.“ „Zdaj se pomenkvajte in ukajte. Nikogar ni, da bi nas slišal, razun nebeškega Očeta!“

Olga in Fedor si pripovedujeta vzajemno, kar se jima je v tem britkostipolnem času prigodilo. Vazil pa in Peter ju z začudenjem poslušata in zdaj Fedoru, zdaj Olgi pomagujeta, tako da jim ni bilo kar nič dolgočasno.

„Da, da, reče veselo Ivajlovič, Fedoru, ki se je zdaj tako srečnega čutil,“ kaj ne, ta vožnja je vsa drugači mem zaduje, ko sva iz Moskve proti Sibiriji šla! Kako je bil takrat žalosten in poparjen. Olga! Silo sim imel z njim. Fedor! povej vender, zakaj da si bil nocoj to noč brez čuvaja? Že sim bil na boj pripravljen in kej previden, da bi nas ne bil pred časom zapazil. In Olgi, kako ji je bilo hudo, ko te je spet pri oknu zagledala.“

Fedor jim zdaj razjasni vzrok, zakaj da je čuvaj odšel. Poglavar tistega mesta namreč je veliko pojedinjo napravil in vse svoje čuvaje in služabnike povabil

„Prav, prav za nas, reče Peter, da bi jih le še kakih 5 ur ne bilo, smo že dobri in gotovi brez vsega napada. Hi! hi! hi! le naprej! le tečite, sej ste po dnevu počivali!

Konji pa, kakor bi bili njih vodnika glas razumeli, bliskoma zdirjajo, tako da so že v solčnem izhodu neznano daleč prišli, da se begunc ni bilo treba več bati. Naenkrat jo zdaj Peter proti hosti oberne, za katero so neko bajto zagledali.

„Tukej si bomo odpočili, da spet noč pride, pravi Ivajlovič. Treba je nam in konjem počitka. Tudi smo tu lahko brez vse skerbi.“

Bajta je bila že stara in zapuščena. Bil je morebiti nekdanj kak pregnan tu, po smrti pa ni bila nikomur več v čisljih, tedaj je tako ostala. Med tem ko Ivajlovič spreže in jih pod streho dene, gredo Vazil, Olga, in Fedor v bajto, ki je bila zares revna in brez vsega orodja.

»Ne bodite v skerbéh, jim reče Peter, ki je njih misli vganil. Kmalo jo peč lahko naredimo, da bo v nji prebivali.«

To zrekši gre berž okna in špranje s kožuho vno in snegom zade-
lovat. To storivši gre vun, si napravi derv, naredi potem ogenj, da se je
kmalo gorkota zbirati začela.

»Vidva, Fedor in Olga, zdaj zaspita; jez pa Vazil bova zapore-
doma, vsaki nekaj časa čula, da nas kdo ne zaleze. Zakaj sovražnikov se
nam ne bo manjkalo. Bodita le mirna. Ivajlovič ni bil zastoj že tolikrat
v Sibirii, preveč so mu pota in kraji znani, da li zaiti mogli. Le spita
brez skerbi, ljuba moja!«

Fedor in Olga še nekoliko šeptata; kmalo pa vsa trudna zaspita.
Vazil ju še s kožuho vno zadela, in kmalo tudi sam zaspi, ker je prvi
Ivajlovič stražo prevzel. Ko odmejeni čas preteče, pokliče stražar Vazila,
mu priporoči na ogenj paziti, se potem sam zraven ognja vleže in sladko
zaspi. Še le ko je solnce za gore šlo, ga pokliče Vazil. Hitro napravita
nekaj jedila in pokličeta še Fedora in Olgo.

»Vstane se, čas je, jima Peter reče. Pojta berž jest in pit, in po-
tem hitro spet na sani!«

Naglo se vsi pri jedilu znajdejo, in še ni pol ure preteklo, že so
konji dirjali po nezmerni planjavi in dirjajo tako dolgo, da spet jutro na-
poči. Ivajlovič je zmiraj za kak kot vedil, v katerem so bili celi dan varni.
Tudi njegovo obličje je bilo vedno jasniši, kolikor so bili delj od Si-
birskih mej.

»Zdaj smo dobri, pravi enega dne zjutrej Ivajlovič, ko se spet ta-
kemu skrivnemu ležišču bližajo. Ni se nam treba več bati, ker smo že
tako deleč od Sibirske meje, da nas ne morejo za begunce imeti. Celih
24 ur hočemo tu biti in konjem dobro jesti dati. Uboga žival je veliko
terpela.«

Fedor bi bil sicer rad imel, da bi se biti naprej peljali, da bi bili
skorej zunej sibirskih, pa tudi ruskih mej. Ker je pa vidil, da ima Ivaj-
lovič prav, posebno zastran konj, ni hotel svojih misel na znanje dati.
Tudi ni hotel Olgi počitka kratiti.

Drugo jutro še le, ko so se vsi dobro naspali, najedli in pokrepča-
li, in ko je že solnce pobeljene planjave pomalovalo, napreže Ivajlovič
konje, veli svojim se vsesli, in ko so vsi na sanéh, požene, in pravi:
»Zdaj, ljubi moji! smo lahko brez vse skerbi, čudno bi bilo vender, ko
bi nas zasačili. V dveh dneh smo v Petrogradu, odtod nam bo kej lahko,
po barki se kam drugot prepeljati. Zima je že tako pri koncu, v neko-
liko dneh bo spet vse živo na morji. Do listega časa smo lahko spet pri
ribču skriti, ki nas bo prav z veseljem sprejel. Tedaj le serčni bodite;
konec terpljenja se bliža, kmalo bomo prosti, in srečni.«

Tako je Ivajlovič govoril. Vsi so potolaženi in mu radi verjamejo,
ker so se še vse njegove prerokbe spolnile. Ali Ivajlovič se je ravno zdaj,
tako blizo konca, zmotil, zakaj nar hujši nevarnost jim je protila.

(Dalje sledi.)

Slovenska slovstvena zgodovina.

(D a l j e.)

Podučevalci vere Kristusove so slovanski jezik le za silo znali; Slovani pa željni zveličavno vero na stalni podlagi spoznati, so prosili po poslancih greškega cara Mihaela III. v Carigradu: naj bi jim, ker se ve- lika množica učenih Grekov in Slovanov tamkej znajde, krepih in slo- vanskega jezika umečih mož poslal, ki bi učili narod pravega Boga spoznavati. Car skliče svoje svetlvavce in jih soznani s potrebo in pro- šnjo slovanskega rodū. Ti mu imenujejo brata *Cirila* in *Metodja*, ki sta bila iz Soluna (Thesalonichi) sina Leona, imenitnega moža, znana učena modrijana, popolnoma zmožna v obeh jezicih, v gerškem in slovenskem. Bratoma se naznani prošnja slovanskega naroda, in precej sta v njo do- volila. Mašnika posvečena, sta se podala razširjat večno luč po slavens- kih krajih in cepit venike ter jih spreminjat v plodne terle. Da bi pa za- mogla svojo čedo dobro voditi in jo zučiti kerščanstva, je bilo treba knjig. Ali narodu je manjkalo še pravopisa; berž ga je skoval Ciril, in po njem se še dandanašnje imenuje cirilski pravopis.

Preden pa od obeh teh slopečih sv. mož kej več zaslišimo, naj nam bo dovoljeno, v kratkem njun življenjepis podati.

Sveti *Ciril* se je imenoval poprej Konstantin in je bil znamenite- ga rodū naj mlajši sedmih sinov. Rojen je bil v letu 827 po Kristuso- vem rojstvu v Solunu. Jedva (komaj) sedem let star, ga je že njegov oče za znanosti odločil. Po očetovi smerti ga je poklical Logotel Teoksit v Carigrad, kjer je na carskem dvoru živel in se še mladenec z odstavlje- nim očakom (patriarhom) Ivanom okoli leta 843 in pozneje prepiral. Teoksit ga je oženiti mislil, ali Ciril se je temu ustavil in je v dubovski stan stopil. V 24. letu je bil s poslancem Georgjem k saracenskemu kne- zu Amermanu v Meliteno poslan, čez šest let na to pa od cesarja Mihaela s poslanstvom k Kozarom. In kmalo potem ga je ravno ta cesar Mihael in Cezar Barda z njegovim bratom Metodjem na prošnjo Slovanov v slavenske kraje spustil. Čez malo časa ga papež v Rim po- zove, kamor je v letu 868 prišel, tamkej zbolel, v konci tega leta 24. ali 25. decembra redovnik postal, in 14. februarja 869. leta, 42 let star umrl in šel v boljši življenje.

Sveti *Metodi*, starji Konstantinov brat, je bil začetnik uterjenega pravoverstva v slovanskem kraju. Na to je postal menih na Olimpu in v Carigradu in je bil okoli 861. ali 862. leta pri Borisu, knezu Bulgarie, ki je že takrat kerščanstvu nagnjen bil. Metodi je spremljal svojega brata povsod na potvanji po slovanskih krajih in je tudi Cirila v Rim spremil. V letu 869 ga je *Kocel*, knez Panonie iz Rima nazaj poklical, in potem zopet tje pozvan, je bil okoli leta 870 v panonskega škofa posvečen. Že škofa ga je solnograški nadškof in njegov zbor obsodil, in pol tretje leto so ga imeli na nemškem zapertega v ječi od leta 872 — 874 (tako Ša- farik). Še te ko so ga Moravljani z ječe tirjali, ga je papež osvobodil in za nadškofa na Moravskem postavil. V letu 878 so ga zopet v Rimu za- tožili, kamor je leto potem poklican, za opravičenega spoznan, in od pa- peža varvan bil (880). Potlej je med letom 880 — 884 od cara Bazilja

v Carigrad pozvan, potval v mesto. 2. julja 884 je cerkev v Bernu posvečil in 6. aprila potem in letu 885 svojo lepo dušo Gospodu izročil.

Sveti Ciril je, kakor smo že prej rekli, nov čerkopis najdel, ki se po njem *cirilski* imenuje in ki se še dandanašnje pri naših bratih Rusih, Serbih, Bulgarih in v obrednih (liturgijskih) staroslovanskih knjigah najde.

Opomogel si je večidel z greškim pravopisom. Ker pa greški jezik več glasnikov nima, ki jih slovanski rabi, je Ciril, da bi njegove pismenke potrebam slavenskega jezika popolnoma zadostile, za različne glase nove in drugačne čerke znašel. Uravnal jih je prav po izreki, in zato je Cirilov pravopis omnibus numeris absolutum (kar pa Kopitar ni dal veljati D. W. Jahrbücher 17. Bd. v. 1822), to je popolnoma, kakor je učeni Dobrovski rekel. Ciril je natanko zaznamoval polglasnik; visóki in globóki e iz greškega ni mogel povzeti, ker se je takrat kakor i, kot ga še dandanašnji Greki izrekujejo, zgovarjal. Tudi za sičnike (Zischer), ki jih greško nima, je lastne znamnja znašel.

Številke so pisali Slovani po greškem načinu s pismenkami a = 1, b = 2, v = 3 i. t. d.; i = 10, k = 20, l = 30 i. t. n.; r = 100, s = 200 i. t. d. Stotine so se z verha z neko čerto, titla zvano, zaznamjevale. Te številke se dobé v vsih staroslovanskih spisih, ker so zložniši kakor latinske; vender tolikanj zložne niso, kakor so arabske in so teže poštevati. Arabske namreč so bile še le 100 let pozneje v Evropi znane. Papež Silvester II. ki je bil učenec Kordovskega učilišča, in je potval po vzhodnih krajih jih je vpeljal za rabo v Evropi. Čez 200 let potem so sploh navadne postale.

Slovani so že sicer pred Cirilom pisali, toda ne tako vpravno ali razločno, s kipnimi čerkami. Zato se pravi pisati schreiben in mahlen, n. pr. pisana hiša; tedaj rusovsko živopisec Mahler. Sostavki od ptujih misionarjev, so se ohranili iz 8. stoletja, kakor *dve izpovedne slovesi*; *ena svetopisemska razlaga* (homilia) škofa Abrahama*), je še do nas prišla, ki je pa malo mlajši od prvih slovés, namreč iz 10. veka.

Ciril je prestavil (tako g. Metelko) v slavensko nekoliko sv. pisma, 5 bukev Mojzesovih, psalme kazatelja, (pridigarja) bukve modrosti, evangelje, apostolske zgodbe in nekoliko listov. Rokopisi so se sicer pogubili, prestave v prepisvah pak so se še obvarvale. *Obredne bukve*, kakor mašne, breviár, so bile slavenske. Kako so bili Slaveni navdušeni, kako so se radovali viditi, da se služba božja v domačem, narodnem jeziku opravlja! Narod je vriskal; njegov sveti vrisk, slavice (hymni) naj slajši kadilo Kralju nebés in zemlje in povelicanje Cirila je donelo čez slavenske pokrajne k sosednjim Nemcem. Zbudili so slaveči glasovi kačo zavidnosti v nemških nadškofih, posebno pri Solnograškem nadškofu Višingu. Kako svedočivno je pač to znamenje, kolikanj mu je bila resnična spreobrnitev slovanskega naroda na serci; razvidi se, da je sama slavo-hlepnost moža v verigah deržala kakor povoj otroka. Razserjen je bil, ker se ni mogla spreobrnitev Slovanov trujenju njegovih duhovnikov pripisati; kmalo sta bila oba sveta brata Ciril in Metodi „krivoverca“ razglašena in v Rimu zavoljo njunih prenapredb zatožena. Poklicana v Rim v odpravo hudega natolcevanja, sta svetnika tako dobro odgovarjala, da

*) Karantanski odlomki Fragmenta carantana so čisto slovenski. Prepisali so se v 10. stoletji, in prepisi prineseni iz Frazingna, so se v Monakovém našli (leta 1807 glej Dobrovskitovo Slovansko), kjer so še zdaj.

ju je papež Ivan VIII. očitno pohvalil, in njune pismenke v lastnem pismu za rabo poterdil (*Litteras slovenicas jure laudamus*). Papež je potem Metodja posvetil v panonskega nadškofa; mlajši brat pa, bolehni Ciril, se je, kakor smo prej rekli, v samostan podal, kjer mu je kmalo smert nebesa odklenila, in mu večno slovečega spomina pri Slovanih nikakor ni poderla.

Papežev pohvaljni razpis pa ni udušil čerta zoper sveta moža. Vstalo je preganjanje, kega je Vihing vodil, hudo po naših krajinah zoper slovanske duhovnike, in mnogo jih je zdihvalo vklenjenih po ječah slovanskih oznanovavcev svete vere. Med njimi vidimo, kakor smo že prej povedali Metodja samega v tamnici pol tretje leto in zakaj sedeti? Zato ker je s Slovani po slavensko Boga molil in božjo službo v jeziku naroda opravljal. Toda vse to se je le skrivaj godilo, papež ni od tega ničesar vedil; ker protivniki slavenskega obreda (liturgije) so se bali za voljo papeževega razpisa preganjanje zoper slavenske duhovske vzdigniti. Podpihovali so vladajoče kneze, da bi skorenoma zaterli slavenski obred, ker se sami niso upali; in to se je tudi žalibože le vse prehitro zgodilo.

Ob času preganjanja je bežalo veliko duhovnov na Rusovsko, ali pa v Bulgario, kjer se je do danes ohranil zanešeni slavenski obred. Mnogo knjig so sabo vzeli, ker marni možje so jih dokaj in z velikim trudom prepisali. Več svetopisemskih razlag, in pisma sv. Ivana Zlatousta so bile v izvrstnem jezici prestavljene. Večji del teh dragocenih slovstevnih zakladov se shranjuje na gori „Atos“ (sveta gora, monte santo,) v Macedoniji *).

Gora Atos je polotok, 6 — 7 milj dolg, 3 — 4 milje širok okraj, po pravici meniška država. Na njej se znajde 500 samostanov, se ve, da so eni večidel le kočice in posamezne izbe, 20 pa je velicih, ki so razun samostana tudi močne terdnjave. Časti vredni rusovski profesor Viktor Grigorovič iz Kazana, ki je več mescev tamkej bil, veliko prepisal, in celo ene evangeljske bukve sabo prinesel, je takole goro Atos popisal:

Sveta gora je država sama zase, nikomur podložna, ki plačuje samo sultanu majhen davek (vsak menih namreč plača za svojo osebo 200 piastrov ali 20 gld. srebr. den.) Število menihov je neki bilo v časih 6000. Ti samostani so pa tudi neznano bogati. Imajo posestva po Moldavi, Vlahii, Bulgarii in clo po Rusovskem. Menihi se pa razdelé v dva različna reda, v sobivališčarje (cenobijarje) namreč, ki samo živež v samostanu dobivajo in nič lastnega nimajo, in v proste tedaj nepodložne menihe. Ti menihi stanujejo v poredovnih samostanih, kamor se radi podajajo postarani, bogati vojvodje, knezi, skerbni za svoj dušni blagor. Kadar berš odmerjô, podedva samostan zapuščeno premoženje, čez katero o življenji sami gospodujejo. Od tod se pa tudi lahko povzame brezštevilna samostanska premožnost. K temu pa še dajo veliko milodari romarjev, tako da se neznano bogastvo v té človeške zapertije nanaša.

Na ta samostanski okraj pa zamorejo in smejo le romarji moškega spola dohajati, ženskemu ni dovoljen vhod, kakor tudi živali ženskega spola ne. Tako na priliko se lahko na konji k samostanu jezdi, na kobilah pa ne. — Menihi prav ostro živé. Nikoli ne pokušajo mesa, ne rib, ne jajc, ne masla, same zelišča so njih živež; sočivje in naj slajši sad-

*) glej: Slawische Bibliothek sp. dr. Miklošič.

je in olive, ki rastejo po njihovih vertih jim hrano dajejo. Le ob nekterih časih jedó ribe, pa še tačas le s privoljenjem. Pri tej pičli, slabotni hrani pa vender dosežejo nekteri menihi visoko starost. Opraviti imajo vedno veliko, pečajo se s kmetijo, umetnijami; posebno prodajo izurjeni kiparji svoje izdelke po visoki ceni romarjem. Kar pridobé sobivališčarji, je lastnina samostanova, prosti pa devljejo zaslužek v svojo hranilnico.

Tu tedaj se dobi prav veliko slavenskih knjig in rokopisov; pa zdajci bi se vprašanje stavilo, zakaj se iskreni Slovani tjekaj ne podajo?

Pot je težaven in nevaren, popotnik je prisiljen jezdit ali pa peš iti, in pod milim nebom prenočevati. Tjekaj pridši se mora živiti od sočivja, kar marsikterega neizrečeno težko stane, in potem se še jedva (komaj) dovoljenje zadobi, rokopise prepisovati. Ker jih je že veliko odnesenih bilo, so menihi nezaupljivi postali, in v veliko srečo si zamore šteti, komur se je privoljenje podelilo, da si smé kaj prepisati. In zadnjič, če je že tudi dovoljena prepisatev, kakošna težavnost je ž njo združena! Ni ne klopi, ne miz; prepisavec mora, enako navajenemu samostanarju, na golih tleh sedé pismo prepisovati, ter ga na koleno nastlanjati. Profesor Grigorovič si je pa vender nekoliko opomogel, ter si iz desk zbil mizo za potrebo. (Dalje sledi.)

Slovstveni glasnik.

Keršanski mladenč ali ogledalo pobožnega življenja za mladost.— Pod tim naslovom je pri našem knjigarju J. Leonu sopet nova naše mladini prav primerna in koristna knjižica na svitlo prišla, ki mnogo lepih navkov in resničnih izglediv zapopada. Gotovo se bo vsim braveom prav prikupila. Posebno jo priporočujemo za šolska darila v ljudskih šolah. Natis je čist in razločen. Šteje 142 strani in velja mehko vezana 16 kr. sr.—

Te dni pridejo v Celovcu tudi na svitlo sledeče bukve: *Divji Hunci pred mestom Meziborom*, podučna in kratkočasna zgodovinska povest; dalej 3. del: *Zgodovinskega katekizma.—Društvo sv. Mohora* razpošlje tudi v kratkem: *Domače ogovore od Kaffola*; podučno povest: *Božidar in rajtingo in imenik* častitih društvenikov za preteklo leto. Verh tega se je ravno tiskati jela po celej Evropi znana povest: *Bajta strica Tomaža ali življenje zamorcev v Ameriki*. Po nasvetu več domorodcov damo to povest v posebnej knjigi tiskati, ktera bo s prav lepimi podobami okinčana, v kratkem beli dan zagledala. — Dalej se za društvo tudi tiska: *Zgodovina stare zaveze* z mnogimi podobami ozaljšana. — Iz tega oglasa se bodo domorodci prepričali, da se v Celovcu na vso moč za slovenščino dela.

Različne drobtince.

* Slavna jermenska tiskarnica na Dunaju je sklenila, v spomin srečne otebe Nj. ap. c. k. Velikanstva prekrasen *album* izdati, ki bo z mnogimi slikami okinčan in *pesme v vsih jeziki* naše carevine zapopadel, ki bo jo neizmerno veselje narodov o srečnej otebi premilostljivega cesarja prepevale. Gotovo bomo tudi v našem slovenskem jeziku več pesmotvorov notri brali. Cena tej čez 30 pol debelej knjigi bo 10 gld. sr. Čisti donesek je za zidanje nove Dunajske cerkve odločen.

Pridfana je 3. polpola zgod. spisa prof. Terstenjaka.